

LJUDSKI GLAS

== POLITIČNI TEDNIK ZA SLOVENSKO LJUDSTVO. ==

Prilaga vsak petek in stane za vse leto 13 K, za pol leta 9 K, za četrt leta K 4.50 in na mesec K 1.50. Posamezna številka stane 50 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Kaj hočemo ali

namen in zahteve „Gubčeve zveze“.

Po cesarskem patentu 4. marca 1849 je moral kmetič-podložnik sam odkupiti biro za cerkve, župnišča in šole. Urbarijalne dajatve in desetine pa je bilo treba odškodovati. Polovico teh odškodnin, ko so jih pobasali graščaki, so morali plačati kmetje v 20tih letih, polovico pa posamezne dežele v 40tih letih. Dežele so izdale zadolžnice in ž njimi poplačale graščake in cerkev, zato pa so naložile prebivalstvu nove davke. Za kakšne velike vsote je šlo, povedo že naslednje številke: Na Kranjskem so znašale odkupnine za biro župnišča in šole 133.000 goldinarjev, odškodnine za dajatve in desetine pa 9,352.697 goldinarjev, izvršilni stroški pa 1,386.219 goldinarjev. In tedaj je imel denar vso drugo ceno nego jo ima danes! Za vse te velike vsote je bil kmet in ž njim vse ostalo revno prebivalstvo ogoljufano. Dežele med njimi tudi Kranjska imajo še dandanes nekaj tega dolga na hrbtu, morajo zanj plačevati obresti in prebivalstvu nalagati doklado pri davkih.

Kmečko ljudstvo so toraj ogoljufali že takoj spočetka njegove osvoboditve.

III. Zemljiška odveza je bila nepopolna.

Kmečko ljudstvo je bilo nadalje ogoljufano tudi pri takozvanem servitutnem ali služnostnem vprašanju. Graščak, samostani in drugi deželni gospodarji so se tekom stoletij polastili skoro vseh gozdov. Ker pa kmet brez gospopa ni mogel gibati, mu je gospoda bočeš nočeš morala dovoliti vžitno pravico (servituto), to je, da so smeli na graščinskem pasti živino, za potrebo jemati les iz graščinskih gozdov za stavbe poslopij in za kurjavo ter grabiti steljo. Zate svoje priposestevane pravice so bili kmetje ogoljufani. Ker so namreč gozdovi sčasoma dobili veliko vrednost, so graščaki kmetom kratkoma prepovedali na njihovem pasti, sekati les in grabiti steljo. Nastale so dolgotrajne tožbe, katere pa so kmetje navadno izgubili. Zemljiško odvezni patent z l. 1848. je namreč določal naj se gozdove in pašne pravice odkupijo, to je, kmet bi moral svoje servitutne pravice kupiti od graščaka, toda ta navadno ni hotel o tem nič slišati. Vsled preprirov med kmeti in graščaki je 5. julija 1833 izšel nov cesarski patent, ki se je izvrševal samo graščinam v prid.

To vprašanje še danes ni rešeno.

Nerešeno je ostalo tudi vprašanje gmanj ali skupnih zemljišč. Veliko sveta še ni razdeljena, tako gozdov, stalnikov, pašnikov, planin pa tudi njiv in travnikov. Po nekod obstoje tudi še takozvane „Menjave“, ko se užitkarji ene parcele menjavajo na eno, na dve in več let. Ta skupna zemljišča so se ohranila še iz starih časov. Kdo ima pravico do njih? Ali le zemljaki, ali pa tudi kočarji in priseljenci? V tej reči so postave tako zmešali, da se malokdo več spozna v njih. Pravično bi bilo, da bi do skupnih zemljišč imeli vsi pravico, tudi kočarji in ne le veliki posestniki. Veliko takega sveta se je pri nas že razdelilo na zelo krivičen način, tako namreč, da je bogalaš dobil lepo parcelo, revež pa je odšel praznih rok.

Tretje nerešeno vprašanje je komasacije ali zlaganje zemljišč. Posedstva malih kmetov so navadno zelo razmetana in razkosana. Svoje dni so graščaki delili kmetom zemljo tako, kakor se je njim zdelo dobro in koristno.

Od tu prihaja, da ima kmetič tu en travnik, drugje njive in zopet drugje pašnik. Ta razkosanost zemljišč povzroča veliko gubo časa in gubo sveta za nepotrebna pota in steze. Zato bi bilo treba pri zemljiški odvezi izvesti tudi na stroške države umno zlaganje zemljišč, kar bi bilo koristno za ljudstvo in gospodarstvo.

Še pri enem vprašanju je bilo kmetiško ljudstvo ogoljufano: pri obveznoti graščini. Kmetje so morali plačati graščinom in samostanom velike odškodnine in odkupnine; nasprotno pa so se graščine in samostani kar otresli svojih obveznosti do podložnikov. Pred l. 1848., ko je bilo kmetiško ljudstvo še podložno in neosvobojeno, so morale graščine svojim podložnikom pomagati s semeni, z lesom, orodjem itd. Nadalje so morale skrbeti za siromake in bolnike in dajati podpore ob ujmah in požarih. To so bile dolžnosti, na katere se je kar pozabilo. Za nje niso graščine nikomur plačale odkupnino ali pa odškodnino. Kdo je pri tem največ izgubil? Najubožnejše kmetiško prebivalstvo, revni kočarji in dninarji!

(Dalje prihodnjič.)

Posamezna številka „Ljudskega Glasu“ stane odslej 50 vinarjev, ker so se stroški za tisk in papir zopet povečali.

Zabavna knjižnica „Ljudskega Glasu“.

Naznanjamo vsem prijateljem našega lista in lepega beriva sploh, da smo začeli izdajati

Zabavno knjižnico „Ljudskega Glasu“

koje prvi zvezek je pravkar izšel in pri-
naša ponatis lepe naše povesti

Don Correa.

Ker je naklada majhna, opozarjamo
vse prijatelje lepe knjige, da si knjigo
naroče. Opozorite nanjo tudi prija-
telje in znanke. Naj ne bo naše hiše brez
„Zabavne knjižnice Ljudskega Glasu“.
Cena ji je pri današnji draginji prav smeš-
no majhna. Stane le 3 K en izvod. Denar
se pošlje naprej, kupuje se v knjigarnah
ali pa naravnost pri

Upravi „Ljudskega glasu“,

Ljubljana, Frančiškanska ulica 6 II.

„Domoljub“ divja!

Kaj se je vendar zgodilo?! Se li
morda podira svet? Ne prav nič hudega
ni, le — klerikavzarji so ob moč.

To pa nikakor ni taka malenkost,
kot bi si kdo mislil. Čujte in strmite, ona
stranka, ki je petnajst let neomejeno go-
spodarila slovenskemu narodu, ona stran-
ka, ki je hotela kar podaviti vse svoje na-
sprotnike, ona ohola in naduta stranka,

koje greben je zrasel že do samih nebes,
je kar čez noč vržena ob tla in spodena
iz palače deželne vlade v Ljubljani.

Da, da, dragi „Domoljub“, vemo, da
je to prav zelo neprijetno in nam se res
hudo smiliš. Od srca bi te pomilovali, ko
bi ne vedeli, da je tvoja sramotna stranka
popolnoma zaslužila tako žalostno smrt.

Med vojno je ta stranka gospodovala
s slavnim dr. Šušteršičem in Lampetom
na čelu, popolnoma neomejeno in še danes
zaškriplje naš človek z zobmi, če se
spomni na one čase. Blagoslovljali so ka-
none, puške, hujskali in ščuvali na Srbe
in na vse, kar je slovanskega, kakor nori
so agitirali za vojna posojila, kradli in go-
ljufali po aprovizacijah, vlekli kmetu iz
hleva zadnjo kravico, zapirali so lastne
ljudi, ki so se jim zdeli premalo patrio-
tični itd. itd.

No, pa Avstrijo je hvala Bogu, vzel
vrag in zviti klerikalci so poslali svojega
Šušteršiča v penzijo, Lampeta je pokli-
calo v svoje domovanje peklo. Štefe se je
obesil, kar jih je ostalo, so se pa odeli v
jugoslovansko plahto in zopet so se vsedli
na vladni stolček. Topot so sicer morali
deliti oblast z liberalci in socialisti, a
prvo in glavno besedo so imeli še vedno.

Ko so pa začeli uganjati svojo čedno
predvojno klerikalno politiko tudi v Bel-
gradu, so naredili z njimi kratek obračun
in vrgli so jih iz vlade. Sicer jih je to
silno jezilo, a mislili so si: „No ja, da vla-
dano le v Ljubljani.“ Pa so se opekli.
Ostale stranke so videle, da s klerikalci
ne morejo vladati več skupno, zato so
njihovi poverjeniki odstopili in pozvali
tudi klerikalce, naj odstopijo, slovenska
deželna vlada naj se pa sestavi nanovo.
Ker pa klerikalci tega niso hoteli storiti,
osrednji vladi v Belgradu seveda ni pre-
ostajalo drugega, nego dati oholim in do-
mišljavim slovenskim klerikalcem brco
in jih enostavno spoditi iz palače deželne
vlade.

Na tak žalosten način je torej prišla
„Domoljubova“ stranka ob moč v Slove-
niji. Verujemo, da je to zelo bridko, a ne
preostane nič drugega, nego sprijazniti se
s to — dobro zasluženo usodo. Klerikalci
sicer mislijo, da se jim godi velika krivica,
a tisočkrat prevarano in ogoljufano slo-
vensko ljudstvo bo pri prvih volitvah le
še slovesneje zapečatilo to sramotno
smrt slovenskih klerikalcev. Ni več av-
strijskih žandarjev, da bi vas ščitili pred
strašnim obračunom onega ljudstva, s ka-
terim ste se tako nesramno igrali.

„Domoljub“, ti pa le divjaj, naše
ljudstvo se ti smeje . . .

je dobilo nekaj političnih pravic, volili so
državni zbor, s takozvano »marčevo
ustavo« je bila zajamčena državljansko
enakopravnost in osebna svoboda, občine
so dobile obširno samostojnost in osnovali
so redna državna sodišča. Vlada se je da-
lje trudila, da bi dvignila nad vse zane-
marjeno šolstvo, med ljudstvom so se pa
ustanavljala potrebna in koristna društva
ter širile knjige in časopisi.

Tudi na gospodarskem polju so sto-
rili tedaj marsikaj koristnega. Izvedli so
zemljiško odvezo, o kateri smo že govo-
rili, uredili so lovsko postavo, izdali va-
žne zakone v varstvo gozdov, osnovali
nekaj zavarovalnic proti požaru in hranil-
nic, kjer je dobil kmet cenen kredit. Pod-
pirali so domačo industrijo, izvrševanje
obrti je postalo svobodno in na mejah po-
sameznih dežel so odpravili naklado na
blago. Skrbeli so za ceste, zidali želez-
nice in povsod se je obetalo bujno živ-
ljenje in plodonosen gospodarski razvoj.

Žal pa, da vse to ni trajalo dolgo.
Kakor hitro se je vladna gospoda na Du-
naju nekoliko otresla strahu pred revolu-
cijo, takoj je iznova pokazala, da ima še
vedno moč v rokah in da si jo ne da tako
meni nič tebi nič izviti. Zavrgli so eno

Nov roman

začnemo priobčevati v kratkem. Ker bo
sedanji, to je »Don Correa« v kratkem
končan, smo poskrbeli, da bomo nudili
našim bralcem tudi v bodoče čim največ
in čim najlepšega čtiva. Posrečilo se nam
je dobiti krasno povest slavnega ruskega
pisatelja N. GOGOLJA:

Majska noč ali utopljenka

katero začnemo priobčevati takoj, ko bo
končan »Don Correa«. Opozarjamo naše
prijatelje, da se pravočasno naroče na list,
da bodo imeli povest v celoti. Opozorite
nanjo tudi svoje prijatelje.

M.:

Vrednosti gozda.

II.

Pri lesu kakor pri zemljišču imamo
dalje nabavno (troškovno) vrednost lesa,
ki sestoji iz stroškov za nabavo (produk-
cijo) bi lahko tudi rekli, za vzgojo nje-
govo in nerastlimi obratmi od teh izdat-
kov odšteto vse prejemke, ali donose, ki
smo jih imeli do časa cenitve od tega lesa.
V račun moramo vstaviti predvsem po-
gozditvene stroške. V tem slučaju vza-
memo namreč umetno pomlajenje in ne
naravnega. Od te svote izračunamo po-
znejšo vrednost in sicer za gotovi čas.
To bi bil pa pri nas ravno oni cenitve.
Zaradi pravilnosti računa moramo upo-
štovati tudi obresti zemljiške glavnice.
Če poiščemo, koliko znašajo na leto, do-
bimo s pomočjo formule rentnih, končnih
vrednosti, lahko vrednost te glavnice.
Ravno tako je treba dognati končno vred-
nost letnih izdatkov. Vse stroške je treba
provesti na čas cenitve in izračunati nji-
hovo vrednost za tisti čas.

Če cenim namreč omladino, ki je
stara 25 let, ne bom stavil v račun pogo-
zditvenih stroškov, kakoršne sem ob ti-
stem času imel, ampak višje. Vedno mo-
ram pred očmi imeti vrednosti vseh stvari
v obliki denarja. Denar pa nosi obresti.

LISTEK.

Fran E.:

Pod avstrijskim orlom.

Povedali smo že večkrat, da je bil le-
ta 1848. slovenski kmet po stoletnem boju
za svobodo in pravico končno vendarle
rešen težkega grajskega jarma. S tem pa
boj za staro pravdo nikakor še ni bil do-
bojevan popolnoma, saj je kmetska od-
veza rešila naše kmetsko (ali agrarno
vprašanje le na pol). Vkljub temu se pa po
l. 1848. začne za naš narod in za našega
kmeta popolnoma novo življenje. Kmet je
tedaj prenehal biti grajski podlož-
nik in je postal vsaj na videz svobo-
den avstrijski državljani, zato
moremo o pravem avstrijskem gospodar-
stvu nad slovenskim kmetom govoriti še-
le od tega leta dalje. Naš namen je pa se-
daj pregledati in premotriti usodo in polo-
žaj našega kmetskega ljudstva pod vlado
dvoglavega avstrijskega or-
la, kateremu so peli dosežani voditelji
našega kmetskega ljudstva tako čast in
hvalo.

Prve čase po revolucijonarnem letu
1848. je šlo vse še precej dobro. Ljudstvo

pametno postavilo za drugo, preklicali po-
lagoma vse politične pravice ljudstva iz
prejšnjih let in zopet je imela edino bese-
do v državi peščica grofov, baronov, vi-
sokih generalov, cerkvenih dostojanstve-
nikov in bankirjev. Njihove želje so bile
volja cesarjeva in po njej je morala ple-
sati vsa država. Za potrebe in koristi ljud-
stva se ni brigal nihče, saj kmet v očeh te
gospode ni bil državljani, ampak še vedno
navaden podložnik, sicer ne več grajski,
pač pa državni, ki je živel le zato, da je
hodil k vojakom in plačeval davke, s ka-
terimi je ta gospoda poljubno razmeta-
vala.

Umevno je, da tako gospodarstvo in
tako absolutistično vladanje ni moglo ro-
diti dobrih sadov. Pokazalo se je to naj-
preje na raznih bojiščih. Država se je za-
pletla v vojne, zlasti na Laškem in bila
seveda povsod pošteno tepena. Vkljub
temu, da so bili davki od leta do leta višji,
se je nahajala država v vedno večjih de-
narnih stiskah in državni dolgovi so se v
desetih letih podvojili. Nesposobnim urad-
nikom so bile državne koristi deveta bri-
ga, vse je kradlo in goljufalo, država je
pa gnila in propadala navznotraj in nazu-
naj.

(Dalje prih.)

Če sem torej pred 25. leti zasajal, so bili ti stroški kot gotova glavnica naloženi v to zemljo, ravnotako kot bi denar naložil v hranilnici. Obresti sem puščal nedvigljene, torej sem jih pripisoval glavnici, zato je ta zlasti v 25. letih na gotovo svoto. In ta svota mi sedaj pri cenitvi omladine predstavlja pogozditvene stroške. Enako se ceni in postopa z vsemi zgoraj navedenimi stroški oziroma izdatki in prejemki oziroma donosi. Pa ne samo pri gozdih, ampak vsepovsod in pri vsaki stvari. Da še bolj razjasnim kako se računa, vzemimo ta slučaj od nasprotne strani. Pogozditi imam kos gozdnega zemljišča. Delo in sadike me stanejo, recimo 500 K. To svoto si pa sposodim v posojilnici proti plačevanju letnih obresti po 4% ter se pogodim tako, da vrnem svoto 500 K, ko ta gozd zraste in ga posekam. In tako plačujem obresti 25 let. Tedaj pa ta gozd prodam in računam njegovo vrednost na preje opisani račun, to je po njegovi nabavni (troškovni vrednosti). Kako izračunim postavko za pogozditvene stroške? K svoti 500 K prištejem obresti, ki sem jih tekom 25 let plačal za to posojilo in te bi znesle zopet 500 K. Torej računam pri cenitvi pogozditvene stroške — 1000 K. Na ta način pridem na svoj račun, sicer imam zgubo in kupec dobi ček. V naših razpravah nam gre pa ravno zato, da pokažemo pot, po kateri se pride do pravih in pravičnih cen, kjer nima nobena stranka ne zgube in ne dobička. In to mora znati gospodar, da ve, kedaj je ravno pri svojem. Od tod dalje potem začne trgovska špekulacija za dobičkom, ki pa nas dalje ne zanima.

Ko ugotovimo torej poznejše vrednosti vseh stroškov, odštejemo od tega poznejše vrednosti vseh morebitnih donosov do tistega časa. Te zadnje obravnavamo na enak, zgoraj opisani način. Ti donosi sestajajo iz stranskih in medpridelkov, kakor trava, poljski sadeži itd. in pa morda že kaka pregozditev.

Nepravilen bi bil račun, če bi teh prejemkov ne odšteli, ker smo s temi donosi pokrili do tedaj že del izdatkov z drugo besedo v gorenjem primeru, vrnili že kos dolga, ki se je s tem zmanjšal in z njim obresti, tako da v 25. letih ne bi v našem primeru pogozd. stroški dosegli vrednosti 1000 K. Jasno je, da obravnavamo predpridelke kot rentne končne vrednosti. Obresti zemljiške glavnice pa ponavadi niso čisti izdatek. Dejstvo pa je, da ima zemljišče neko gotovo vrednost. Zato bo posestnik omladine, koje vrednost se sama ocenjuje, zgubljeno zemljiško rento vračunal kot del vzgojevalnih stroškov tega mladega lesa. Če smatramo, kakor omenjeno, zemljiško vrednost kot glavnico, ki se obrestuje, je posestnik moral te obresti plačevati. V resnici jih ni plačeval, ampak je samo zgubil vsako leto te obresti, ki bi jih bil dobil, če bi bil svet prodal in skupiček naložil. Torej tej zemljiški renti se ne more nikakor odpovedati, da bo račun pravilen. Zato jo pa lahko smatra kot del vzgojevalnih stroškov, kakor zgoraj rečeno in jo pri cenitvi stavi pod tem imenom v račun.

Nabavno ali troškovno vrednost lesa za cenitev bi uporabljali po zgoraj navedenem uspešno samo pri mladem in mlajšem lesu. Pri mladičenju se da namreč razmeroma točno ugotoviti pogozditvene stroške, in to je važno pri omladini, ker so ti stroški večji, kakor pa takratna porabnostna, oziroma prodajna vrednost. Zato bi v danem slučaju bila nabavna ali troškovna vrednost lesa za posestnika najnižja cena, ako bi ne hotel prodajati v lastno zgubo.

So tudi slučaji, da je že pri mladiču porabnostna vrednost večja, kot pa nabavna, in sicer v bližini velikih mest, kjer se goji mlade smreke za božična drevesca. To je pa izjema, ki v splošnem ne pride v poštev.

Če bi znašala nabavna vrednost lesa (zemljiška vrednost, upravni in pogozditveni stroški) računjena po sedanji višini izdatkov več kot pa ona resnično, ko je bila pred leti morda vse nekaj ceneje, potem bomo računali pri prodaji ali razlastitvi po sedanjih cenah. Na ta način dobi posestnik več, kot so bili njegovi resnični stroški. To je pa upravičeno, ako smatramo to več kot odškodnino za oni zvrhek, katerega je upal posestnik v bodočnosti, če bi ostal les njemu in bi rasel in se razvijal naprej.

V času pogozditve je nabavna vrednost lesa enaka pogozdovalnim stroškom, ker takrat še ni nobenih drugih izdatkov pa tudi ne prejemkov. Ob zvršetku obratne dobe sta pa nabavna (troškovna) vred-

$$\text{Pri } 22 = 4 \text{ je } V = \frac{22}{0.0p} = \frac{4}{0.03} = 133.3 \text{ K, torej } 7 + V = 633.3 \text{ K}$$

$$\text{zato } (Z + V) (1.0p^{25} - 1) = 633.3 \cdot 1.814 = 1148.8$$

$$p \cdot 1.0p^{25} = 80 \cdot 2.814 = 225.1$$

skupaj = 1373.9 K

Od tega odšteto:

$$\text{Pa } 1.0p^{25} = 12 \cdot 1.03^{25} = 12 \cdot 1.558 = 18.7$$

$$+ \text{Pb } 1.0p^{25} = 25 \cdot 1.03^5 = 25 \cdot 1.159 = 29.0$$

ostane nabavna vrednost (troškovna) = 1326.2 K

Dopisi.

Iz Savinjske doline.

Pred osmimi leti smo imeli pri nas državnozborske volitve. Klerikalni in liberalni agitatorji so se drli pri nas na vse grlo, obetali so nam nebesa že na zemlji, če volimo njihove poslance. Klerikalni kandidat dr. Verstovšek nam je obljuboval železnico, rudnike in bogsigavedi kaj še vse. Kakor hitro je bil izvoljen je pozabil na vse in mi še danes zastoj čakamo najmanjše državne podpore tukajšnjemu ljudstvu. No, mi smo se naveličali čakati klerikalnih nebes na zemlji. Zato dr. Verstovšku kar odločno povemo, da se naj ne prikaže več v te kraje. Tudi nobenih drugih klerikalnih agitatorjev ne potrebujemo, ker naše ljudstvo bo odslej volilo le socialiste, videč, da se edino ta stranka povsod in vsikdar potegne le za ljudske koristi. Verstovšek naj le še dalje hodi po različnih župniščih na male južine, ljudstvu naj se pa ne prikaže. Težko pa pričakujemo socialističnih govornikov, da nas rešijo klerikalne sužnosti.

Železna Kaplja.

Dne 21. t. m. se je vršil pri nas socialističen shod. Videlo se je da se ljudstvo zelo zanima za našo stranko, in za organizacijo kojoj potrebo vsak dan bolj uvideva. Zadnji socialističen shod se je pri nas vršil pred 20 leti. Nekateri se bodo še spominjali kako smo se skrivali v magacinu gostilnepri Holarju in kako so tedaj preganjali socialiste in naše organizacije. Danes je v tem oziru že mnogo na boljem, saj se je naš shod vršil v najlepšem prostoru in obisk je bil nenavadno velik. Prostor je bil premajhen, čeprav so naši klerikalci prvi večer potrgali lepake. Videlo se je kako se bojijo, da ne bi ljudstvo izvedelo resnice. Komaj je naš govornik pričel govoriti, že so stali pri vratih in delali načrte, kako bi mu škodovali. Pripeljali so tudi orožnike pa vse to jim ni nič pomagalo, shod se je prav lepo končal.

Iz Domžal.

V Domžalah g. župniku ni povšeči, ker vidi kako se delavstvo poteguje za svoje pravice, kako se zanima za socialno demokratično stranko, ter se organizira. Gospod tudi na prižnici v svojih kričečih pridigah ne puste v miru stranke, češ da je brezverska, da smo v stranki vsi brezbožniki, da vera s tem propada, da bomo vsi pogubljeni itd., kakor je že pri takih gospodih v navadi, če se drugega izmisliti ne morejo. Poprosil bi gospoda župnika, če ne zna drugih pridig, naj tudi takšne laži-pridige opusti, kajti to ne spada v cerkev. Vi ljudje pa ne verujte, kajti mi smo

nost lesa in vrednost spravne sečnje, všteto predpridelke, po vsem enaki v smislu pričakovalni vrednosti zemljišča.

Pri staranju lesa se dviga njegova troškovna (nabavna) vrednost vsled naraščanja obresti zemljiške vrednosti, pogozditvenih in upravnih stroškov. Omenjeno vrednost oziroma stroške pa manjšajo izkupički od pregozditev in to tembolj, čimpreje pričenjamo z znatnimi pregozditvami.

Primer: 1 ha 35 let = s starega lesa, pogozden s 80 K = p. V 20. letu je vrgel po pregozdenju 12 K = Pa in v 30. letu 25 K = Pb. Les stoji na svetu, ki je vreden 500 K = z in je z njim letno 4 krone stroškov = 22. Kakšna je nabavna (troškovna) vrednost leta pri 3%.

tudi kristjani, mogoče boljši kakor ti gospodje sami, kadar o nas govore, govore samo iz zavisti, ker vidijo, da obračamo hrbet njihovi stranki, ne pa veri. Zatorej delavci in kmetje, ne poslušajte takega besedičenja in organizirajte se, da pridemo tudi mi že enkrat do svojih pravic in da bo povsod zavladalo ljudstvo samo, ne pa dohtarji in duhovniki, kakor doslej.

Dornava pri Ptuj.

Dne 21. septembra smo imeli tu pri cerkvi sv. Doroteje političen shod, na katerem je govoril bivši avstrijski državni poslanec in hud klerikalec gospod Miha Brenčič iz Spuhle. Ali kaj takega še nismo doživeli v Dornavi. Shod je bil slabo obiskan in še tem, kar jih je prišlo, je bilo žal. Gospod Miha je seveda udrihal po socialistih in rekel, kako grozno bi bilo, ko bi pri volitvah zmagali socialisti. Nihče bi ne smel več hoditi v cerkev, vsem bi pobrali posestva in še več takih zabitosti. Ko se je naveličal socialistov, je udaril po liberalnih dohtarjih in jim očital koritarstvo, le tega ni povedal, da sam ni nič boljši. Dalje se je tudi pritoževal zaradi zatvoritve mej, ker tukajšnji posestniki ne morejo prodajati pridelkov, ni pa povedal, da so tega krivi njegovi lastni pristaši, to je klerikalni poslanci. Ta grozni Miha ni dal miru železničarjem, in se silno pritoževal, ker so si nekoliko izboljšali svoje stanje. Ko je pa poklatil socialne demokrate, liberalce in železničarje, je pa nenkrat skočil na avstrijske Nemce in potrkal na njihov prazni želodec. Bojimo se pa, da bo tudi nam taka predla, če bo dr. Korošec še dalje skrbel za prehrano v zvezi z velikimi mlinarji.

Po svetu.

Mirovna konferenca

v Parizu nadaljuje svoje delo prav po polzevo. Eni vlečejo sem drugi tja, tako, da skoro ne pridejo z mesta. Sicer so zvarili nekaj novih mirovni pogodbe, a najvažnejših vprašanj, med njimi tudi jadranskega se ne dotaknejo, čeprav Wilson to odločno zahteva. Jugoslovani so sedaj

podpisali mirovno pogodbo

z Bolgarijo in Nemško Avstrijo. Ententni kapitalisti so nam hoteli naprtiti še v zadnjem trenutku nekaj novih bremen, a posredovanju našega prestolonaslednika Aleksandra se je posrečilo rešiti marsikaj.

Nobene moči pa ne pokaže mirovna konferenca

proti d' Annunziu,

ki še vedno rogovili na Reki in se je v zadnjem času polastil celo Zadra v Dal-

maciji. Govoril je celo, da bo zasedel vso Dalmacijo, naša vlada se je pa vendarle zganila in se energično uprla takenu roparstvu. Zaradi njega je nekaj časa grozila že prav

resna vojna nevarnost

med Jugoslavijo in Italijo. V zadnjem trenutku je pa Italija uvidela, da jo v njenih nasilstvih nobeden ne podpira in je nekoliko odnehala. Hudega popra ji je dal Wilson, ki je pisal laškemu ministrskemu predsedniku, da

se ne vda glede Reke.

Zagrozil mu je, da Amerika ne bo več podpirala Italije, ki bi morala brez ameriške pomoči poginiti v 14 dneh. Zlasti hud udarec so pa dobili laški hujskači

pri volitvah.

Doslej so imeli v laškem parlamentu edino besedo liberalci, nacionalisti in vojni hujskači, ki so pa doziveli pri volitvah strašen poraz. Zmagali so socialni demokratje, ki so dobili 150 poslancev (preje 54). Klerikalci so dobili 101 poslanca, republikanci 8, meščanske stranke pa 243. Socializem bo edini ozdravil Italijo.

Tudi na Francoskem

so se izvršile volitve, ki so se pa končale z zmago meščanskih strank. Socialisti so šli v volilni boj z boljševiškim gestii in teh pa francosko ljudstvo, kakor so pokazale volitve ne mara. Pač so pa

socialisti napredovali

v Belgiji, kjer izgubljajo klerikalci vedno bolj svojo nekdanjo moč.

Bolgarija

je podpisala mirovno pogodbo. Izgubila je Tracijo in nekaj ozemlja ob naši meji v našo korist in plačati bo morala 2 in pol milijardi vojne odškodnine. Njena vojska sme v bodoče šteti le 20.000 mož.

Na Ogrskem

je moral na zahtevo entente odstopiti ministrski predsednik Fridrich, ki je s pomočjo klerikalcev in veleposestnikov strašno divjal proti nekdanjim somišljenikom prejšnje boljševiške vlade. Hotel je privedi na Ogrski prestol zopet flabsburžane, kar pa ententi ni bilo všeč.

Razkralj Nikita pobegnil iz Francije.

Bivši črnogorski kralj Nikita je, čim je podpisala naša delegacija mirovno pogodbo z Avstrijo in Bolgarijo, skrivaj pobegnil iz Pariza. Govori se, da je odpotoval v Italijo, da bo na svojem mestu, ko prične baje Italija vojaško akcijo v Crni gori, ker se je izkrcal v Baru en polk italijanske pehote. Lepa družba.

■ Iz naše države. ■

Izpremembe v našem ministrstvu.

Kakor je splošno znano je sestavil Ljub. M. Davidović novi kabinet, ki pa se je v zadnjem času zopet izpremenil v svoji sestavi, zato navajamo vso listo sedanjih ministrov: Predsednik ministrskega sveta Ljub. M. Davidović, podpredsednik Juraj Biankini, minister prosvete Pavle D. Marinković, minister zunanjih zadev dr. Trumbić, finančni minister dr. V. S. Veljković, prometni minister M. Drašković, minister za poljedelstvo in vode Stanojević, justični minister K. L. Timotijević, minister za gradbe Velizar N. Vulović, minister za notranje zadeve Sv. Pribicević, minister za pošto in brzojav dr. Lukinić, minister za verstvo dr. Tugomir Alaupović, minister za socialno politiko V. Korać, minister trgovine in industrije dr. Albert Kramer, minister vojne in mornarice general Stev. S. Hadžić, minister za prehrano in obnovo zemlje V. Bukšeg, minister za gozdove in rudnike A. Kristan, minister za agrarno reformo dr. Henrik Krizman, minister za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov dr. Paleček, minister za narodovo zdravje Sp. Piletić.

Parlament bo za dva mesca odgođen, ker po zaslugi naših klerikalcev in njihovih srbo-hrvaških pajdašev itak ni bil zmožen za nobeno delo. Vlada bo ustavila mastne plače poslancem in nakazala ta denar za prehrano revežev. Prav pametno.

Novo deželno vlado za Slovenijo sestavljajo liberalci, socialni demokratje in samost. kmečka stranka. Klerikalci so ob vso moč in to jih dela sedaj kar divje, pa se bodo morali že sprijazniti s to zaslaženo usodo.

Opozicija v beigradskem parlamentu je poslala med narod nekaj manifest, polr. lepih besed, kakršnih so imeli klerikalci vedno polna usta. Pozabili so pa v tem manifestu povedati, da so bili oni proti agrarni reformi, da so uvedli oni neznosno carino, vpeljali svobodno trgovino in še druge take lepe reči.

Našim naročnikom. Vsled tiskarske stavke, ni mogel naš list iziti celin devet tednov, kar naj nam cenj. naročniki blagohotno oprostite. Krivi misno mi. Potrudi-li se bomo pa zato, da bomo zamujeno nadomestili in odškodovali zato naše bralce z lepim četvrom in obširnim listom. Z novim letom se mora stevilo naših naročnikov najmanj potrojiti, nato bomo pa izdajali list stalno na 8 straneh. Vsi na delo za to edino glasilo revnega kmeškega ljudstva.

Praški nadškoj proti češkemu jeziku in celibatu. Novi praški nadškoj dr. Kordač je izdal v ordinarijatskem listu prške nadškone dve naredbi, v katerih prepoveduje rabo češkega jezika pri službi božji zlasti pri masi in pri delitvi zakramentov, ter v smislu ukaza papeža Benedikta XV. zabranjuje vsako diskusijo o celibatu, ki je baje ponos in moc cerkve. Ta ordinarijatski list je tiskan v latinskem jeziku.

Železniški promet z Nemško Avstrijo. Redni železniški promet z Avstrijo, kakršen je bil pred začetkom kolkovanja bankoncev v naši državi, se je zopet vpostavil. Redni promet se je pricel 8. decembra.

Razpuščenji občinski odbori. Zli duh Sušteršicev se vlaci po raznih občinskih odborih. Zato je bila vlada prisiljena razpustiti tako v Kranjski gori občinski zastop, ki je hotel na cen način »Posojilnici«, oziroma njenim funkcionarjem, pomagati do dohodkov iz elektrarne, tako tudi v Mostah pri Ljubljani, kjer je Oražem paseval, dokler mu niso izpodnesli njegovega stolčka. Sedaj so zasiedli nerednost tudi v občini Dev. Mar. v Polju, kjer je zupanoval poslanec Dimnik. Se mnogo pozornosti bo treba posvečati takim možem, če noco, da izgine iz ljudstva zadnja trohica zaupanja v pravičnost in poštenost.

Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani je ustavilo svoje delovanje meseca novembra ter se zedini z ravnateljstvom v Zagrebu, kjer bo za podravnatelja imenovan dosedanj nadzornik Negovetić. Dosedanji ravnatelj Golob je šel v pokoj. V Ljubljani ostane samo železniško nadzorništvo. Za načelnika ravnateljstva v Zagrebu je imenovan inženir dr. Leonid Franić.

Radi sleparije pri kolkovanju bankoncev. Poročajo nam: V Kropi so aretirali te dni župnika Oblaka, nadučitelja Pleničarja, župana Lazarja in še tri druge. Prišli so jim na sled, da so »kolkovali« avstrijski denar, ki je bil najbrže vtihoapljen iz Koroške. Našli so pri njih in zaplenili 150.000 K, ki jih bodo preiskali. Obenem so zapečatili katoliški konzum in žebljarsko zadrugo. Pričakovati je še nadaljnjih zelo značilnih razkritij. Zločince bodo izročili deželnemu sodišču v Ljubljani.

Kako se je podražil tobak. Iz cenovnika o izdelkih tobačnega monopola, veljavnega od 2. decembra t. l. posnemamo: fini pursičan stane sedaj 1 kg 315 K, najfinejši turški 420 K, najf. hercegov. 280 K, fini turški 175 K, hercegovski 140 K, srednjejni turški 96 K 25 v, najfinejši ogrski 56 K. Domači tobak za pipo 21 K. Smodke stanejo po 100 komadov: regalitke 210 K, trabuke 175 K, britanike 175 K, operas 157 K 50 v, kuba-portorike 140 K, portorike 105 kron, viržinke 105, brazilke 87 K 50 vin., viržinioze 70 K, namešane inozemke 52 K 50 v, kratke domače 35 kron. Svalčice po 100 komadov stanejo: egiptovske 45 K 50 v, princeze 38 K 50 v, dame 21 K, športne 17 K 50 v, ogrske 7 K. Cena je preračunjena v kronah po uradnem kurzu 1 dinar = 3 K 50 v.

Sodnik v Laškem Tornago je disciplinarnim potom odpuščen iz službe in sicer zaradi velikih uradnih nerednosti.

Volitve v ustavodajno zbornico se bodo izvršile do 1. aprila prih. leta, kakor se doznava iz Beograda.

Nova ameriška pošiljatev, ki je na potu v Slovenijo, obsega 1150 zabojev in je vredna 12 milijonov kron. Lepo božično darilo za Slovence.

Državni prazniki. Minister notranjih stvari je ukazal, da veljajo kot državni prazniki: 1. december kot dan ujedinjenja našega troimenskega naroda; 2. Petrov dan, 12. julija, kot rojstni dan kralja Petra I. in 3. Vidov dan, 28. junija; kot spominski dan preminulim boriteljem za vero in domovino. Te dneve morajo biti zaprte vse šole, vse delo naj počiva; kakor se glasi ministrska odredba.

Goljufije osješke banke. Na Hrvatskem so stavkali bančni uradniki, a so na celi črti pogoreli. Banke so jih veliko odslovile. Med temi samo banka v Osijeku 28 uradnikov. A ti so se krepko maščevali. Izdali so skrivnost, da je banka podkupila z 20.000 kronami nekega državnega uradnika, da je vzel v svojem uradu stampiljo in jo dal banki. Ta je potem uvažala nežigosane bankovce in jih pridno žigosala. Krivce so zaprli. Osješka banka je v liberalnih rokah.

Metapcem in tatovom preti smrt! Vlada bo v kratkem izdala stroge odredbe proti tatvinam na železnici in tihoapljenju ob mejah. Za krivce bo uvedena smrtna kazen, ki jo bodo izrekala vojaška sodišča v Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Pravtako bodo ojačene obmejne straže.

Podpore nezaposlenim. Izšla je naredba dež. vlade za Slovenijo, ki obsega določila o podporah nezaposlencem, katera se bo izplačevala začasno od dne 31. januarja 1920. Dnevna podpora se bo izplačevala mladostnim do 17. leta 2 K, vsem drugim pa 5 K. Vsak nepreskrbljeni član nezaposlenega, če je gospodarsko zavisen od njega, dobi rodbinsko doklado v višini 1 K na dan. Nezaposlenec se mora javiti pri županstvu, ki mu izda potrdilo o nezaposlenosti. Vsa oblastva morajo reševati spise o nezaposlenosti tekom treh dni.

■ Iz naše stranke. ■

Strankin zbor.

O Vseh svetih se je vršil v Ljubljani strankin zbor »Jugoslov. soc. demokratične stranke«, ki je v vseh ozirih najlepše uspel. Udeležili so se ga poleg delegatov iz vseh krajev Slovenije tudi mnogi hrvaški in srbski gostje, med drugimi minister Korać in vodja srbskih socialistov Drag. Lapčević. Zbor je obravnaval vse važne zadeve, žal le, da vsled pomanjkanja prostora ne moremo prinesiti vseh sklepov in resolucij.

Zlasti lep je bil referat poverjenika za socialno skrb, sodr. Prepeluha,

ki je obširno in temeljito govoril o našem kmečkem vprašanju. Govornik je predlagal tudi naslednjo resolucijo, ki je bila enoglasno sprejeta:

Kmečko vprašanje in socialna demokracija.

(Sodr. Prepeluh.)

Socialna demokracija zahteva preuredbo agrarne ustave po sledečih načelih: Mali obrat naj ostane, kjer ga zahteva poljedelska produkcija ohranjen. Treba pa je združiti malega kmeta v prisilne zadružne gospodarske enote, ki so edina garancija za ekonomski napredek kmečkega ljudstva v okviru kapitalistične družbe. Gozdovi, obratne panoge, ki uspevajo bolje v veleobratu, naj bodo organizirani po načinu veleobratov. Agrarna reforma se mora tako izvršiti, da nam ustvari te predpogoje.

Kot najidealnejšo zemljiško pravo smatra strankin zbor vedno najemno pravo. Tej pravni obliki naj se obstoječe lastninske razmere stopnjama približujejo.

II.

Razpravljajoč o razmerju kmetijskega ljudstva do socialne demokracije, izjavlja strankini zbor:

Kmetiško vprašanje v Sloveniji je predvsem delavsko vprašanje. Kmetiški proletarec živi danes še v mnogo slabejših razmerah, nego organizovani industrijski delavec, ki si je tekom dolgih let kot socialni sloj že izvojeval razne manjše ugodnosti.

Naše kmetiško ljudstvo je bilo ogroženo že pri zemljiški odvezi, kakor se je določila v cesarskih patentih z dne 4. marca in 15. avgusta 1849. leta. Svojo svobodo izpod jarma tlačanstva je moralo slovensko kmetiško ljudstvo drago plačati. Povrh vsega je bila zemljiška odveza tudi nepopolna, ker so ostale številne servitutne pravice nerešene v korist fevdalcev in veleposestnikov. Zlasti mali posestniki, kajzarji in mali kmetiči s bili ogroženi pri enostranski rešitvi zemlji ali skupnih zemljišč.

Veleposestniki in graščaki morajo izpolniti tudi še svoje obveznosti do nekdanjih tlačanov, na katere so gospodujoči hoteli pozabiti. Zato izjavlja strankarski zbor, da se mora agrarna reforma radikalno izvesti; pri tem se mora vpoštovati vse še nenačete obveznosti do nekdanjih tlačanov fevdalnih posestev. V to vrsto spadajo tudi vsa veleposestva.

Da se tudi kmetiški proletarijat usposobi za slojni boj, mu je potrebna slojna organizacija. Poleg stanovske in politične organizacije rabi kmetiški proletarijat zlasti tudi zadružno organizacijo, da se more osvoboditi največjih pijavk svojega težkega dela: prekupcev in trgovcev.

Tudi rešitev poselskega vprašanja je neobhodno nujno potrebna. Posli naj se glede vseh že obstoječih socialno zavarovalnih ustanov zednačijo z drugim mezdinim delavstvom.

Glede na to, da je treba poljedelsko produkcijo preurediti in zvišati novim razmeram in potrebam primerno, zahteva strankarski zbor preuredbo tozadevne zakonodaje, naravnost pa preuredbo lovskega in gozdnega zakona.

Ker je sedaj veljavni davčni sistem nepravilen posebno kmetiškemu proletarijatu, tirjamo preuredbo davčnega sistema v tem smislu, da se predvsem obdači v državne svrhe mrtvi kapital, ne pa delo. Tirjamo uvedbo zakona o neprodajnosti malih in srednjih kmetijskih posestev.

Kot svojo najvažnejšo zahtevo pa smatramo obvezno uvedbo socialnega zavarovanja za starost in onemoglost vseh, toraj tudi malega in srednjega kmeta, poleg delavcev in kočarjev.

Od države tirjamo, da se polno zave svojih dolžnosti do priprostega ljudstva. Zahtevamo najvišjo samoupravo po ljudstvu, posebej še to, da si ljudstvo samo izvoli svoje upravne oblasti in sodnike.

Končno pozivlje strankarski zbor ves slovenski kmetiški proletarijat v organizacijo jugoslovanske socialno-demokratske stranke, ki se hoče bojevati za njegove stare in nove pravice in za preuredbo družabnega reda v smislu socialne pravice i občnega napredka.

Razpravljalo se je dalje tudi o strankinem tisku, o zunanjem in notranjem političnem položaju, o draginji, o gospodarski organizaciji itd.

Zbor se je zaključil s trdnim prepričanjem vseh, na nastopa socialna demokrac. zmagoslavno pot tudi v Jugoslaviji.

Gospodarske vesti.

Zamenjava kron v januarju. Zadnje dni so pričele dohajati večje množine bankovcev Narodne banke, ki se izdelujejo v Parizu. Koncem tega meseca jih bo gotovo za dve milijardi. Ako se sedaj ob kolkovanju dožene, da ni v prometu več kron, kakor se je računalo, potem se bodo kronski bankovci meseca januarja vzeli iz prometa.

Prédajem Srbiji. Reparacijska komisija je odločila, da se Srbiji nakaže predajem na račun vojne odškodnine. Ta predajem znaša 300 milijonov.

Pri konjski dirki dne 19. oktobra v Ljubljani so pri kmetiski tekmi dobili nagrade župnik Kleindienst, posestnik Fr. Fabjan iz Domžal in posestnik Kozelka iz Mengša.

Hrvatski kmetje proti draginji. Med hrvatskim kmetiskim prebivalstvom se je začelo živahno gibanje proti draginji obleke in drugih življenskih potrebščin.

Tihotapci, ki nakupujejo po deželi živila in jih spravljajo v Nem. Avstrijo, so tudi sokrivi naraščajoče draginje, čeprav ne delajo v takem obsegu kakor izvozniki. Čudno je to, na kak način pridejo do potnih listov, kadarkoli hočejo. Res lažejo vse mogoče, o boleznih, smrtnih slučajih, ženitovanjih, ali oblasti bi te njihove »knife« žele lahko spoznale. Ti tihotapci so posebna nesreča za uradništvo po deželi, ker mu pred nosom odnese vsak priboljšek ali pa pritirajo ceno tako visoko, da je za uradniško družino nedosežna.

Izvoz iz kraljevine SHS je glasom odioka finančnega ministrstva ozir. generalnega inšpektorja dr. Nedeljkovića, popolnoma ustavljen, dokler se natančno ne določi carina.

Bankovci gotovi. Iz Beograda javlja, da so naši bankovci po 5, 10 in 20 dinarjev, ki se izdelujejo v Parizu, izgotovljeni in jih komisija že sprejema.

Izvoz našega žita. Od letošnje žetve bo izvozila naša država 40.000 vagonov žita, in sicer za zameno z drugim blagom v Avstrijo, Češko in Madžarsko 25 tisoč vagonov, v Grčijo 6500 vagonov, ostalo v zavezniške in nevtralne države.

Cene jajc. Na Bavarskem stane eno jajce 15 fenigov, na Češkoslovaškem 1 K 20 vin., pri nas 1 K 60 vin., na Reki 10 K. Kakor vidimo, so — kokoši na Bavarskem najbolj demokratične.

100.000 vagonov živil bo letos lahko izvozila Rumunija.

Pomanjkanje jajc občutijo tudi v Zagrebu, kjer že več tednov ni skoraj videti jajca na trgu. Ako kdaj pride kaka košara, je v hipu razprodana po 1 K 40 vin. do 2 K kos.

Oddaja premoženja v Avstriji bo znašala največ 85 %

Državni boni, ki jih izdajajo denarni in drugi kompetentni zavodi strankam o priliki kolkovanja kronskih bankovcev se ne bodo izplačali ne v srebru ne na drug način, temveč se zaračunajo pri izmenjavi kolkovanih kron za državne dinarje.

Vredost tujega denarja, zlasti angleškega, francoskega in laškega je zadnja dva meseca na nevtralnih borzah občutno padla.

Avstrija zastavi za valutno posojilo v inozemstvu svojo tobačno režijo.

Prosveta.

Dr. Jernej Demšar »Spolne bolezni«. Z ilustracijami. Zbirka političnih, gospodarskih in socialnih spisov III. zvezek. V Ljubljani 1919. Izdala in založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena K 6.— Po pošti 50 vin. več. — Spolne bolezni pri nas pred vojno niso bile bogve kako razširjene. Vojna pa je v tem oziru napravila ogromno škodo. Zanesla jih je v zadnje gorske vasi in tisoči našega naroda sedaj trpijo na njih. Ne samo sedanji rod, v še večji meri je vsled njih v nevarnosti naše potomstvo. Zdravnik strokovnjak opozarja v pravkar izišli knjižici nanje, jim napoveduje boj in skuša njihov pogubonosni vpliv čimbolj zmanjšati. Nevednost, alkohol in prostitucija so v največji meri pospeševalci spolnih bolezni; zlasti nevednost in nepoučenost jim je največkrat vzrok. Napočno je o spolnih boleznih molčati. Dr. Demšar hoče vse to s svojim spisom doseči.

Hočete obdržati svojo lepoto? Hočete imeti kakor baržun mehko kožo? Hočete solnčnih peg, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo poma do! Občudovani bode! Zavidani! 1 lonček 6 K, No. III močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinejše lilijno: mlečno milo 12 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhljaj, prerano osivenje! Zabrani plešo! 1 lonček 6 K, No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 7 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v. in 2 K 50 v.

Mučijo Vas kurja očesa?

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih oces več! Nobenih žuljev!

Nobene trde kože! Mala škatljica 3 K 50 v., ve- lika škatljica 5 K 50 v.

Želite še kaj?

Fellerjeve Elza umivalne pastilje (Kolonjska voda. 1 škatljica 5 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju. 1 škatljica 5 K. Fellerjev mentolni črtik zoper glavobol in zobobol. 1 škatljica 3 K 50 v.

Fellerjev Elza fluid. 6 dvojnatih ali 2 veliki specijalni steklenici 24 K.

Najboljši parfum z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen, 1 velika škatljica 11 K.

Močna Francovka v steklenicah po 6 K in 16 K. Omot in poštnina posebej a najceneje.

EUGEN V. FELLER, Ijekarnar
Stubica Donja

Elza trg Nr. 358 (Hrvatska).

Francoska statistika. Glasom uradne statistike je število novorojencev v Franciji leta 1918 napram letu 1917 poskočilo za 55.700, število umrlih pa za 175.000. Število porok je naraslo za 20.000, razporok za 1500. K temu pripominja „Temps“, da so te številke še brezupnejše od onih prejšnjega leta, ker je umrlo leta 1918 več kot 200.000 ljudi za špansko boleznijo.

Vojna sila Nemčije. Po mirovnem sklepu sme imeti Nemčija samo 100.000 vojakov. Vendar pa so Nemci med mirovnimi pogajanjimi organizirali zelo močno armado, ki daleč presega število, ki je določeno, le da se nekdanja vojaška sila skriva pod različnimi imeni. Nemčija ima še danes 9000 lahkih in 7000 težkih topov.

Nemiri na Portugalskem. Sindikalisti na Potrugalskem so izvali nemire, pri katerih je bilo aretiranih v Lisboni do 200 oseb. Sindikalistično gibanje se širi po vsi državi in raste čez glavo.

Kako je vzgajala svoje otroke kraljica. Angleška kraljica Viktorija in nje mož princ Vojtehi sta svoje otroke vzgajala jako resno. Nekoč je koketirala majhna princesa s častniki kraljeve družine. Svarilni pogledi matere kraljice niso izdali. Naposled je princesa namenoma izpustila robec s kočije. Vsi mladi častniki so skočili, da bi robec pobrali, ali kraljica jim je to prepovedala, pogledala resno svojo hčer, rekoč: »Zdaj stopi z voza pa poberi robec sama.« Princesa se je branila, pa ni vse nič pomagalo. Od sramu je zardela, kakor kuhan rak, zavihala nos in skočila z voza po robec. — Drugič spet je bil pograben princ Waleški. Bil je z očetom na izprehodu in ni vrnil pozdrava, ko ga je nekdo pozdravil. Toliko da je princ Albert to zapazil, je rekel: »Zdaj pa pojdi,

sinko, in pozdravi tega moža, kakor je on pozdravil tebe.« In princ Waleški je popravil svojo napako.

Dnevnik londonske beračice. Svoj čas je bila v Londonu obsojena na mesec dni zapora 38 letna odgojiteljica Alice Huntova, ki se je živila z beračenjem. O vsem svojem življenju je pisala dnevnik, ki so ga prebrali pred sodnikom in iz katerega je bilo posneti, da je po obširnem načrtu prepotovala vso Angleško in vsepovsod beračila.

Moška in ženska moda v Parizu. Kakor pri ženskih oblekah gledajo na to, da so kolikor se da nenavadne, tako so moške obleke pod vplivom vojne kolikor mogoče enostavne in udobne. »Liberte« piše, da so moški, ki so se mučili po frontah, izgubili smisel za eleganco in udobnost. Bivši pariški »gigerli« se oblačijo danes zelo preprosto. Mesto fraka nosijo zvečer mnogo bolj demokratični smoking.

Ljudska sodišča proti oderuhom. V češkoslovaški narodni skupščini se je te dni predložil zakonski načrt, glasom katerega se bodo takoj po celi deželi osnovala ljudska sodišča proti oderuhom, verižnim trgovcem in skrivalcem živlenskih potrebščin. Ta ljudska sodišča bodo sestavljena iz delavcev, kmetov, uradnikov in malih obrtnikov. Pri volitvi teh ljudskih sodnikov se bo moralo gledati na njihovo osebno poštenje, neomadeževanost in značaj. Ljudska sodišča bodo mogla izreči kazni do 20 let ječe in 2 milijona kron globe ter zapleniti tudi celo premoženje obsojenega oderuha. V mestih, kjer se oderuštvo zelo razširi, se more proglasiti preki sod.

Izvez brazilskega mesa. „Neue Zürcher Zeitung“ poroča iz Rio de Janeira, da je izvoz zmrzlega mesa iz Brazilije prepovedan do konca februarja.

Listnica uredništva.

Videm, Vaš dopis glede obleke smo odstopili poverjenstvu za socialno skrb v Ljubljani. Pišite še sami tja.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elzafluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 24 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 K. Prava, želedec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 10 K. Omot in poština posebej a najceneje. **Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatsko.**

Izučen kovač, samski in ključavničar bi lahko pri meni v Rogatcu odprla svojo obrt. Hrano ako želita pod dobrim pogojem, kakor tudi obrtni prostor po ceni. Invalidi imajo prednost.

Josip Kunej, Rogatec.

Miši-podgane stenice-šurki

In vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—; osobito ostra pasta za podgane K 6—; za šurke K 7—; posebno močna tinktura za stenice K 6—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perutnini K 5—; prašek proti mršesom 5 K; proti ušem pri ljudeh 4 K; mazilo za uši pri živini 3 K; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 3—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

G. KELLER:

DON CORREA.

(Dalje.)

Stopila je bliže in iztegnila suho roko, na kateri je visel molek, proti rokavu preoblečenega dečka, ki pa je uredil tako, da je osel z obema nogama brenil, da se je zvrnil koš na tla in so se pomaranče skotalile po tleh. Nekateri nune so se sklonile za pomarančami, druge so se prestrašile osla in pobegnile, Luis pa je zgrabil svoje krilo, se brzo pobral iz samostana in tek, kolikor se je dalo, po samih stranskih ulicah domu. Tam se je skrivaj zopet preoblekel, plačal gospodarja z izkupičkom za pomaranče, šel takoj iz mesta in krenil proti bližnji luk, kjer je dobil ladjo za pot v Lisabono.

Presrečen, kakor če bi bil ujel najlepšega tička v mrežo, je prinesel svojemu gospodu poročilo, da je Zambo našel in njegov veseli obraz je razjasnil žalostno gospodovo lice. Don Correa je bil dela svojih skrbi rešen. Nobenega dvoma ni bilo, da mu morajo nune izročiti njegovo neoporečno last; da bi je pa znova ne skrile kam drugam, jih je bilo treba prehiteti s cesarskim ukazom, zoper katerega bi se ne mogle upirati. Correa je tak ukaz lahko dobil; za to pa je bilo treba nekaj časa in med tem bi Zambo lahko kuga desetkrat pobrala. Na drugi strani pa je menda baš groza pred kugo branila nunam in duhovnikom, da bi zapuščenemu dekletu obrili glavo, jo oblekli v pajčolan in opravili ž njo še ostali hokus pokus, saj so morali v prvi vrsti skrbeti za sebe same. V tej nejasnosti so se zopet prikazale stare skrbi z vso svojo težo in Don Correa se je zopet tolkel po čelu iz jeze nad samim seboj, da ni Marije takoj po krstu povzdignil za svojo soprogo in obdržal pri sebi. Vendar pa je pri španski vladi takoj poskrbel vse potrebno, da se je poslalo samostanu primerno, jasno naročilo, pri čemer ga je njegova vlada skrivaj podpirala. Potekel pa je teden za tednom, predno je prišel dekret, in potekel je ob enem tudi čas, ki ga je lahko porabil za bivanje v Evropi, ne da bi svojemu ugledu škodil.

Nekega večera je hodil po svoji sobi gori in doli in razmišljal, ali se spodobi zanj, da si zaradi teh ženskih reči toliko tare glavo in trpi toliko jeze in ali se da želja, ustvariti si toplo domače gnezdo, s kakega višjega stališča sploh opravičiti. Luis je sedel pri mizi v sredi sobe, sklonjen nad velik pomorski zemljevid in že napol speč; admiral sam ga je namreč poučeval v umetnosti plovljenja po morju in ga je včasih skušal, kar je storil ravno ta večer, dokler ga niso njegove lastne misli tako zmogle, da je pustil dečka pri miru. Sveče srebrnega svečnika, ki so razsvetljevale pomorski zemljevid z njegovimi nerodnimi podobami, so do polovice dogorele in ura na kaminu je šla na polenajsto.

„Šest in trideset let sem star“, je dejal sam pri sebi, „in bi pač že lahko opustil misel na ženitev! Kdor hoče vojske voditi in jim zapovedovati, mora imeti mirno srce in hladno kri. Za dom je seveda treba skrbeti; toda mogoče bo vendarle najboljšo, če se udam volji tete in vzamem za dom kako tujo žensko, ki bo skrbela za parado in me pustila hladnega! In ali ne bo na vse zadnje tudi za ubogo Zambo najboljšo, če se bo rešila pred viharji življenja in postala pobožna nuna?“

Tukaj je nočno tišino prekinil komaj slišen, plah glas zvončka, ki je visel v prostorni veži palače. Zacingljal je samo enkrat, potem pa se je čul samo še tih zvenk, ki je takoj zamrl. Don Correa ni pazil nanj in je nadaljeval svoj izprehod po sobi. Kakor pa je vendar vse opazil, kar se je zgodilo, tako je tudi opazil čez nekaj časa, da se hišna vrata niso odprla, anpak da je ostalo vse tiho, da je torej očitno vratar ali spal ali pa bil z doma. Postal je za trenotek in poslušnil, potem pa je stopil k spečemu dečku, ga zbudil in rekel: „Nekdo je s ceste pozvonil; idi dol in reci vratarju, naj pogleda, kaj je!“

Ko je dečko skočil po koncu in hotel takoj iti, mu je gospod še rekel: „Vzemi svečnik s seboj in se takoj vrni, dotlej bom že počakal v temi!“

(Dalje prih.)

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

: registrirana zadruga z omejeno zavezo :

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne, v sobotah in dnevih pred prazniki pa od 8. do 1. ure popoldan in jih obrestuje po čistih 3 %.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ul. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejša plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd.

Stereofipija. Litografija.